

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVARMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felölös szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.
Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többzori hirdetés
árkedvezményben részesül.

Nyiltér sora 40 fillér.

Lejárt politikusok.

Az ellenzékben a lelket még csak Andrassy Gyula gróf tarja. Ez a férfi folyton hirdeti a kormány bukását s támadja a kormányzatot s az országgyűlés menetét.

Alaposan megfelelt Lukács László az ily támadásokra, egy hírlapíróval folytatott beszélgetésében, a mit a lapok közöltek.

Igaza van a miniszterelnöknek, hogy ha a kormányelnök audienciára megy a királyhoz, az még nem lemondás. Az ellenzékiek nagy előszeretettel hirdetik a kormány bukását, mihelyt a kormány feje a királyhoz megy. Holott egy miniszterelnöknek koronként közölni való vannak! . . . Az ilyesmi annyira természetes, hogy ellenzéki fantázia kell kormánybukásról beszélni, mihelyt a miniszterelnök megjelen a király előtt.

Beszélnék arról, hogy ellenzék nélkül hoz törvényeket a parlament. Hát ez igaz! . . . De ki tehet arról, ha az ellenzék maga-magát kihuzza a parlamenti munkásságból.

Beszélnék terrortól — De hát miben nyilvánul az a terror? Az nem terror, ha helyreállítatik a parlamenti rend. Terrort ők követtek el a koalíciós érában, a mikor ellenvéleményt nem tűrtek. Lehazaárulózták az ilyeneket, amint a miniszterelnök találóan mondá.

Beszél Andrassy munkapárti pártkasszáról. Hát ez bűn? . . . Hiszen pártkasszával Európa minden parlamenti pártja bír, és igen még a szocialisták is. De bírnak pártkasszákkal a demokrata Amerikában is. Ne háborodjon tehát azon ugy fel Andrassy.

És annál inkább legyen szerény, mert a koalíciós érában a képviselőket ki-nevezték. Jól kidomborítá ezen visszatartó látványt a miniszterelnök a fenti nyilatkozatában.

A választók akarata nem döntött. A fennünről jövő ukázok diktálták a képviselőjelölteket. És mégis ők beszélnek önértéknélküli parlamentről.

De Andrassy azon is kesereg, hogy a házszabályrevízióval a parlament guzsba lesz kötve Béccsel szemben.

Különös, hogy a koalíció alatt a házszabály szigorítást nem minősíték gyöngeségnek Béccsel szemben, vajon csak most lenne az?

Hát az gyöngeség, ha a parlament munkálkodhatik?! Bűn-e a parlamenti rend fentartása?! Hiszen az angol nép eléggé féltékeny a szabadságra, de azért szigorúan ügyel a parlamenti rendre. Csak a napokban történt, hogy az angol alsóházban egy ellenzéki képviselő azt mondá az államtitkárról: „az eljárása gyalázatos! . . . Erre meg egy kormánypárti képviselő mondá az ellenzékieknek: „Sórházi politikusok“. Mindkét képviselő ezért kizárattott az üléstől, mert mint, az elnök mondá: „súlyos“ vétséget követtek el.

Mit mond ehez a magyar ellenzék! . . . Angliában a sajtó helyeselte az elnök eljárását. De hát Angliában tudják: hogy a parlamenti rend nem ellentéte a szabadságnak. És Béccsel szemben is akkor erős Magyarország, ha munkapárti képviselő van és nem tehetetlen.

A kormányzás ellen pedig ne dörögjön Andrassy, mert az ők kormányuk az ámitás jegyében született és a korrupcióba fult bele.

Ezzel szemben Lukács László és társai helyre állíták a megzavart állami rendet, rendezték az ország pénzügyeit és nagy horderejű reformokat alkottak. Ilyen kormányzattal szemben nevétségek az Andrassy-féle kritikák.

Aminthogy a koalíciósták vezetői bizony lejárt politikusok, oszthatja temételen cikkeit Andrassy, annak senki fel nem ül. Multjuk kizárja azt, hogy kezükbe vehessék megint Magyarország kormányzatát. Lejárt politikusok, semmi egyebek. (U.)

POLITIKAI HIREK.

Benedek Sándor dr. vallás- és közoktatásügyi államtitkár április 2-án Dunavescsére utazott programbeszéde elmondására.

A kunszentmiklósi-tási állomáson Hetényi Aladár, a szalkszentmártoni állomáson pedig Baky Ferencz református lelkész vezetése alatt nagyobb küldötségek csatlakoztak az államtitkár kíséretéhez. A dunavescsei állomáson a fogadásra megjelent választók százaian Szalay Mihály, a községi gazdakör

elnöke üdvözölte a jelöltet a dunavescsei választók nevében.

Az államtitkár rövid válasza után a közönség a község piacára vonult, hol az egybegyűlt több száz főnyi választóközönségnek a jelöltet, Teleki József gróf mutatta be. Ezután Benedek Sándor dr. elmondotta programbeszédét, a melyben többek között ezeket mondta:

Államtitkári állásomból önként folyik, hogy a nemzeti munkapárt híve vagyok, a mely politikai párt az 1867-iki kiegyezés alapján áll, Mar kora ifjúságomban magukkal ragadtak az 1867-iki kiegyezés nagy igazságai s kitörülhetetlenül él lelkemben az a meggyőződés, hogy a közbizviták időkora lejárt. Cselekvő politika, eredményes munka és alkotás ma csak a 1867-iki kiegyezés alapján létesíthető. És pedig a mának és nem a holnapnak csinálunk politikát. A jövőnek szóló politika a nagy ábrándozóké.

Fényesen igazolja ezt a koalíciós kormányzás siralmas története. A koalíció uralomra jutásakor az egész ország örömmámorában uszott. Nem volt ellenzék. A kormányé volt az ország, hatalom és a dicsőség. A legfényesebb nevek viselői lettek miniszterek, akiknek minden kvalitásuk megvolt: a nagy tudás, a kormányzatban való jártasság és a fényes szónoki tehetség. És mégis mi történt? Az történt hogy a háromeres koalíciós kormányzás nem volt egyéb szánalmas vergődésnél, valószínű tojástáncnál. Csupa paktum, csupa koncesszió, meg pedig olyan egyezségek, olyan engedelmények, melyek nem maradtak mindég tárgyi alapon. Pusztult a nemzet közvagyonban, ősi erkölceiben egyaránt. Elvesztett az etikai értékek, odaveszttek olyan aspirációk, melyek minben hazafi szívében éltek egy jobb jövő megértelendő gyümölcseként. A koalíciós kormány e balsikerét abban látom, hogy az egyesült pártok egyrésze nem helyezkedett az 1867-iki kiegyezés bázisára, másrészt pedig nem tartotta tiszteletben az 1867-iki alap joghatárait s megvalósíthatatlan eltolásukra törekedett.

A népműveltség.

Az Uránia magyar tudományos egyesület közgyűlésén Molnár Viktor nyug. államtitkár, az egyesület elnöke nagyszabású megnyitó beszédet tartott, melyben rendkívül érdekes módon, sok tanulsággal fejtegette a kultúra nagy kérdéseit. Beszédéből a következő kiemelkedő részeket közöljük:

A közművelődés és különösen a népműveltség terjesztésével 14 évvel ezelőtt megalakult Uránia magyar tudományos egyesület csak akkor fogja a jövőben is megtartani az iskolán kívül való tanítás terén kivívott vezér-

szerepét, ha a bámulatos iramban haladó kultúra azon új ösvényére vezeti el társadalmunkat, amelyeken a nyugati és különösen északnyugati nemzetek igazi eredményeket és értékes sikereket értek el.

Korunkat a természettudományok fejlődésével beállott gyakorlati gondolkodás jellemzi. Ez a természettudományi gyakorlati gondolkodás terelte új mederbe a közgazdasági életet; ez teremtett új társadalmi szervezeteket; és ez jelölte ki a kultúra szükségleteinek legújabb irányát is. A javakat termelő erők hirtelenül megszaporodtak. A gőzerő és villamosság alkalmazása, a gépek beállítása, a munkamegosztás és a cserének csodálatos megkönnyítése, a munka termelőképességét szokatlan módon megsokszorozták. Gőzhajó helyettesíti a vitorlást, vasut a posta és teherkocsikat, gőzkaszáló a kaszát, benzines gépek végzik a szántást. Az ember szolgálatában álló gépek sokkal több munkát végeznek el, mint a mennyit a világ népei és teherhordó állatai összesen elvégezni tudnának: az erdők fáiból kész ajtók, ablakok, hordók, stb. készülnek jóformán a nélkül, hogy a munkáskéz elfáradna; a gépműhelyekben ezerszámra készül a cipő és csizma, míg a cipész egy párt elkészít keze ügyességével; a gőzerőre berendezett szövőgyárakban gyorsabban készül el ma egy munkás felülegelete mellett az a posztó, amelyet a múltban száz munkás állított elő a régi kézi szövőszékeken.

Ezek az általános ismert példák kivül azonban még számtalan oly felfedezés, találmány, ügyesség és eljárási módzat, amelyről még a jobbmodú iparosok és gazdák sem tudnak, holott azoknak alkalmazása által részint sok munkaerőt megtakaríthatnának, részint jövedelmüket szaporíthatnák és így a nemzeti vagyonosodást is előmozdíthatnák.

Hazánkban azonban — sajnos a kereskedelmi és földművelésügyi minisztériumok újabbkori kísérleteitől eltekintve — az iskolai és az iskolán kívüli oktatásnak éppen az a része a legszervezetlenebb, amely a nép anyagi és különösen gazdasági érdekeit volna hivatva szolgálni.

Nemcsak a természettudományi oktatás hiányos, hanem az egész közoktatásügyi rendszerünk is annyira elméleti és elvont, hogy az önálló gondolkodást és gyakorlati érzéket eltompítja. Csak így magyarázható meg, hogy egyes találmányok és készülékek, amelyek már évtizedek óta meghódították a világot, hazai közintézetekben és iskoláinkban még egyáltalán nincsenek vagy csak szórványosan vannak bevezetve. A szemléltető oktatás majdnem nélkülözhetetlen eszköze, a vetítő-készülék még nincs meg minden iskolában, legfeljebb az iskolák egy százalékában. A mozgófénykép, mint tanítási eszköz, teljesen ismeretlen tanintézetekben; arra sem gondoltunk, hogy fontos, politikai, történelmi stb. mozgófényképfelüjteménnyel gazdagítsuk egyik-másik muzeumunkat. Forradalmi szerepe lesz a mozgóképnek a szinpadon, a technikában stb. stb. A zeneoktatás

idegenkedik a grammofonlemez felhasználásától, holott kézzelfogható a kitűnő énekesnek s zenekarok hangjának, előadási modorának stb. instruktív becsé.

Közoktatási rendszerünk egy további nagy hiánya, melyet nemcsak a műveltebb társadalmi rétegekben vehetünk észre, de sokszor vezető férfainknál is sajnos nélkülözzük azt, hogy nálunk (néhány szakiskolát kivéve), a nemzetgazdaság legegységibb ismereteit sem tanítják.

A nemzetgazdaság általános ismerete nélkül nem tud bárki is kellően elhelyezkedni abban a nagy állami és társadalmi szervezetben, amelyben él; nem bírja kijelölni magának azt a helyet, amelyet jogosan elfoglalhat, de még kevésbé tud irányító, támogató vagy megértő munkát végezni.

Kétségtelen, hogy a vonatkozó viszonyainkban rejlő abnormitásokat meg kell változtatnunk, mert különben teljesen elmarad az iskola a való életől, sőt ellentétbe kerül egymással. Ha azt akarjuk, hogy gazdasági életünk és társadalmi felfogásunk megváltozzék, úgy az iskolát közelebb kell hoznunk az élethez. Az iskolának nem szabad kínai falak közt külön életet élni, mint a közép-korban, hanem bele kell illeszkednie a társadalmi életbe és részt kell vennie — eredeti hivatásának kockázatát nélkül — a társadalom mindazon szükségleteinek kielégítésében is, amelyek tudományos, de egyuttal gyakorlati tudással mélyített ismereteket közvetítenek széles körökben.

Sajnos, nálunk még az iskola nagyban és egészben, lent és fent annyira az idealizmus, az absztrakt elmélet, az általános szép és jó szolgálatában áll, hogy annak, ki az iskolából az életbe lép, úgy tűnik fel, mintha egy új, egy más és hamis, rosszabb és sivárabb világba lépne át. Az élet aczélező ereje, bölcs realitása, emberi józansága hiányzik még az iskolából. Az élet rohamosan halad az új lehetőségek, a fejlődés ezer útja felé, az iskola azonban csak nehezen tud kibontakozni a mögöttük hagyott történet és a felettünk lebegő vértelen idealizmus légköréből.

Iskolai rendszerünkben, illetve iskoláink tanterveiben a most ismertett szempontból is gondoskodnunk kell a realis életet szolgáló természettudományi és nemzetgazdasági gondolkodásnak kellő érvényesítéséről. Ugyanis az egyetlen őszinte kapocs az élet és az iskola közt csak a közgazdasági szellem ápolása lehet. Hozzá kell azonban ehhez még tennünk, hogy a természettudományok oktatása csak akkor jár sikerrel és haszonnal, ha azokat szemléltető módon, kísérletekkel kapcsolatosan tanítjuk; ha az iskolában a kísérletező, laboratóriumi munkálkodást rendszeresítjük.

Az iskola csak akkor teljesítheti igazán nagy kulturális feladatát, ha kilép zárkózottságából és a felnőttek oktatásával — a folyton haladó tudomány eredményeinek a társadalom széles rétegeivel való közlésével — is foglalkozik. Ha minden iskolában egy-egy kísérle-

tező laboratóriumot rendezünk be, ha minden iskola a maga erejéhez mérten tanítómestere lesz az ifjuságnak és a társadalomnak egyaránt, úgy beláthatatlan haszon fog háramlani egész gazdasági életünkre és elősegíti a tudományos, dolgozó szellem felébredését s megerősödését is.

Az iskolának társadalmi tevékenysége csak korlátolt lehet és azért az iskolai laboratóriumok elsősorban az iskolát és a tanárt szolgálják. A nagy közönség igényeinek számára még különálló természettudományi kísérletező állomásokat kell szerveznünk. Erre nagyon alkalmasak a már létesült és a jövőben még létesülő közművelődési házak, melyeknek kellő berendezése és felszerelése módot nyújtana egyfelől arra, hogy egy-egy vidék közgazdasági érdekeit — tudományos felvilágosításokkal és utbaigazításokkal — kiszolgálja, másfelől pedig arra, hogy minden iparosnak, gazdának mindennemű kísérletezésre alkalmas adjon.

Ezen vidéki tevékenység ellenőrzéséről és irányításáról, nemkülönben kiegészítéséről a fővárosban létesítendő központi szerv és országos laboratórium gondoskodhat; mert nálunk jóformán csak a főváros rendelkezik a vezetésre alkalmas és szükséges tudományos szellemi erővel, valamint tökéletes berendezéssel is.

A legnagyobb kulturális jelentőséggel bírna egész közgazdasági életünkre, ha sikerülne bárcsak szerényebb mértékben is egy olyan muzeumot létesítenünk, mint amilyent a társadalom nagymérvű áldozatkészsége és az állam bőséges támogatása létrehozott Münchenben a „Deutsches Museum“ nagyszerű alkotásban.

Ez a muzeum megismerteti a látogatóval a mezőgazdaság, ipar, technika és a természettudomány fejlődését részint modellek, részint valóságos eszközök és gépek alapján, amely gépek működnek vagy működésbe hozhatók és amelyekkel bárki kísérleteket is végezhet.

A nemzeti vagyonosodás megteremtéséhez szükséges, hogy az egész állami kormányzat különösen pedig a közigazgatás öntudatosan és cselekvőleg működjen közre; már pedig ott, ahol a kormányzó és vezető férfiak szak tudással nem bírnak, közgazdaságilag is értelmetlenek, ott sem az állam, sem az egyes polgár érdekét fel nem karolhatják, elő nem mozdíthatják. Másrészt, ahol a közigazgatás rossz, lassú és pártoskodó, ott e vázolt nagy közérdek kielégítése ugyancsak és következetesen elmarad.

Egyesületünk egyik jövőendő feladatát így abban kívánom megjelölni, hogy társadalmunk gondolkodását, a kifejtettek értelmében irányítani és megfelelő propaganda kifejtésével a már eddig is bevált gyakorlati eszközökkel elősegíteni fogjuk.

Mert ezt a működésünket a magyar állam boldogulásának, sőt egyenesen jövőendő existenciájának biztosítása céljából oly életbe vágóan fontosnak tartom, hogy tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy mint igaznak látom Széchenyi István gróf ama vezérgondo-

Nem lesz többé nedves lakás! :: Nem lesz többé nedves pincze!

mert a „BIBER“ abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

97 1—10 v

„BIBER“-rel bármely kőműves végezhet szakszerű szigetelést.

„BIBER“ megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad:

A „BIBER-MŰVEK“ egyedárusítója BENYOVI TS MÓR fakeskedő, Nagyenyed.

latát, hogy a nemzet gazdagsága önként hozza magával a nemzet függetlenségét is, éppen úgy hiszem és vallom, hogy viszont az intenzív közgazdasági és gyakorlati életre való nevelés önmagától fogja eredményezni a nemzet meggazdagodását is. Különösen áll ez Magyarországon, ahol az internacionális közgazdasági életnek egy-egy futó válsága is szomorú példákkal igazolja, hogy nemzeti szegénységünk elsősorban akadály a annak, hogy legnagyobb és legszentebb érdekeinket, magát a nemzeti állam ideálját szabadon építhessük.

HIREK.

— **Kenessey püspök érkezése.** Amint már közöltük, dr. Kenessey Béla erdélyi ref. püspök ma délután a 4 óra 56 perces vonattal érkezik városunkba. A püspök ünnepélyes fogadására a kollégium tanárok és ifjúsága élén az Elöljáróság testületileg kivonul az állomáshoz. A szerenád este 7 órakor lesz a püspök tiszteletére Lázár István rektor-professzor házában.

— **A flottatüntetés megkezdődött.** Cattaróból érkezett hír, hogy a flottademonstráció megkezdődött. Első fázisa az, hogy a hadihajók a montenegrói partok mellett fölvonultak és a partokhoz közel foglaltak állást. Antivari előtt az osztrák-magyar hajóraj hat hajója ék alakban állott föl torpedoflottájától körülveve. Kissé távolabb két olasz hadihajó áll torpedonaszádjaival. Még hátrább négy más hadihajó horgonyoz, amelyeknek zászlóit nem lehet kivenni. Kettő közülük alighanem német hajó.

— **Bérmálás.** Gróf M a j l á t h Gusztáv Károly erdélyi püspök tavaszi bérmautját május 1-én kezdi meg a tordai esperesi körletben. Május 1 és 2-án Tordán, 3-án Tordaturban, 4-én Harasztoson, 5-én Sinfalván, 6-án Várfalván, 7-én Alsójáraban, 8-án Torockószentgyörgyön, 9-én Aranyosgyéresen, 10-én Marosludason, 12-én Marosujvárt, 13-án Felvinczen osztja ki a bérmálás szentségét. A püspök 18-án Kolozsváron, majd június 1-én Brassóban bérmál, honnan 8-án tér vissza székhelyére Gyulafehérvárra.

— **Kabaré.** Amint értesültünk, a nagyenyedi „Előre” daloskör által e hó 12-ére tervbe vett kabaréestélyen Balázs Árpád a váratlanul közbejött betegsége miatt nem működhetik közre, ezért a rendezőség a kabaréestélyt bizonytalan időre elhalasztani volt kénytelen.

— **Bíróság előtt a tintatartó dobálók.** 1910. év márczius 21-én oszlatta fel a király Khuen-Héderváry Károly kormányelnök tanácsára a koalíciós országgyűlést. Akkor volt ez, amikor az ország már egészen megundorodott a koalíciós kormányzástól, s mindenki epedve várta a pillanatot, amelyben megszabadulhat a „nemzeti küzdelem” elvfeledő, kvótaemelő regimjétől. Ekkor rendezték azt a világra szóló botrányt a magyar képviselőház üléstermében, amely-

hez hasonló szegyeteljes eseményt sem azelőtt, sem azóta nem tükröztek vissza a parlament tündöklő márványfalai. Néhány gyáva alak mások háta mögé bujva, súlyos tárgyakat, könyveket és tintatartókat dobált a szólásszabadságával élni akaró miniszterelnök felé, s úgy őt, valamint a védelmére siető földmivélsügyi minisztert véresre sebezte. Az ezután következő tumultusban a tetteseknek sikerült úgy elbujniok, hogy személyazonosságuk még ma sincs egész pontosan megállapítva. Arra persze nem volt elég erkölcsi bátorságuk, hogy önként jelentkeztek volna, de azért a tanuvallomások alapján a megindított bünygi eljárás több dobálódzó képviselőt vád alá helyezett. A tintatartó dobálók, kiket a bárgyubb emberek „nemzeti hősöknek” is elképzeltek, a megindított vizsgálat során mindent letagadtak, miut bent a parlamentben, közvetlenül a botrány elkövetése, a védetlen emberek megdobálása után. A nyomozó hatóság mégis folytatta az eljárást. A napokban volt ez ügyben a főtárgyalás Budapesten. A tanúk terhelően vallottak. Ítéletet hétfőn hoz a bíróság.

— **Az ékszeroltvaj.** Lapunk múlt számaiban megemlékeztünk arról, hogy a Klein-fele ékszerület betörőjét Makón elfogták Szabó István személyében, a ki Nagyenyeden, Erzsébetvárosban, Czegeleden, Kecskeméten és Békéscsabán fosztott ki több ékszerületet. A lopott ékszereket azután Budapesten, Szegeden és Kolozsvárott zálogosította el. A belügyminisztérium bizta meg a határrendőrséget azzal, hogy az országban elszaporodott betörőket fogdossák össze. A belügyminisztérium ugyanis meggyőződött róla, hogy a vidéki rendőrségek ezekkel az agyafurt gazemberekkel szemben tehetetlenek és míg a fővárosból sikerült őket kitűzödni, addig a vidéken hihetetlenül elszaporodtak és egymásután követték el a legvakmerőbb lopásokat. A határrendőrség a belügyminiszteri utasítás érte lmében most a vidéket igyekszik megtisztítani. Így került Szabó István is a határrendőrségi detektivek kezébe, a kik felvittek Budapestre. Ott aztán dr. Nagy Károly detektívönök előtt elmondta, hogy mi módon tört be Nagyenyeden az ékszerész-üzletbe a menyezeten keresztül és a táskájába összeszedett sok ékszerrel Enyeden egész nap vidáman sétált. Innen Kolozsvárra utazott és az ékszerek egy részét elzalogosította. Az utcán a rendőrség igazoltára szökött, majd a rendőrségre vittek és kérdezték tőle, nem ő e a nagyenyedi betörő. A zsebei tele voltak ékszerekkel és félt, hogy megmotozzák. A rendőrség motozás nélkül elbocsátotta és megelegetett a munkakönyve felmutatásával, pedig a zsebei ugyancsak kiálltak a sok ékszertől. — A betörő e vallomása szigorú kritika a vidéki rendőrségről, de állítása nem látszik valószínűnek, csupán a megrogzított betörők hetyke elbizakodottsága lehet egész állítása.

E feltévéstünket igazolja a kolozsvári rendőrség kiadott értesítése, hogy az enyedi betörés után hasonló körülmények közötti előállítás ott nem történt és a zálogházakat

több napon át gondosan szemmel tartották Enyeden pedig egész nap nem sétálhatott vidáman, mivel az itteni fegyintézetből 1909-ben szabadult ki több évi raboskodás után és így sokan ismerik a jó madarat.

A rendőri nyomozás kiegészítése végett Szabó István betörőt két detektív tegnap Enyedre hozta. A Klein fele ékszerületben a délelőtt végigcsináltattak vele a betörést, hogy megállapítható legyen, egyedül-e vagy mással követte el a betörést. Az igénytelen, vézna Szabó, mint a macska úgy kuszott le és fel a dróton, mint a melyet a betörés éjszakáján használt. A menyezetet finomművü fűrészszerzőmával vágta ki.

— **Jutalom az inas közvetítésnél közreműködő tanítóknak.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter a „Budapesti ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet” (Budapest, József-utca 33 sz.) előterjesztése folytán több olyan vidéki tanító és lelkes részere, kiknek közreműködésével az intézet 1912. évben legtöbb inast helyezett el, egyenkint 50—50 korona jutalmat engedélyezett. Az intézet újból kéri ez alkalommal a vidéki népiskolák tanítóit, hogy világossítsák fel a szegényebb sorsú földműves és napszámos fiuk szüleit, hogy az ipari pályán sokkal jobb sorsot biztosíthatnak gyermekeiknek, mint a minót elérhetnek a cselédeskedéssel vagy napszámoskodással és hogy jelentsék be azokat, a kik vállalkoznak valamely mesterség megtanulására; de figyelembe kell venniök, hogy csak is olyan 12 éven felüli fiu számíthat a felvételre, a ki ép és egészséges, eléggé erős testű és szellemi vagy erkölcsi fogyatkozásban nem szenved, a mellett szófogadó és fegyelmezett s teljesen megnyugszik abban, hogy meg kell válnia a szülői házól. Együttal kéri még azon mestereket és kereskedőket is, a kiknek inasra van szükségük s hajlandók azt, az ellátás, ruházat és a tanoncviszonyból származó költségek vállalása mellett négy esztendőre szerződöttni, hogy abbéli szándékukat jelentsék be az intézetnek egy levelező lapon. Az intézet azonban megkívánja, hogy az illető mester vagy kereskedő jó bánásmódban részesítse a hozzá közvetítendő inast, a tanonczszerződésben vállalt kötelezettségeket rendszeren teljesítse, t. i. ne napszámos és cselédmunkára használja fel és a tanoncztartásra vonatkozó törvényes rendelkezéseket pontosan megtartsa, mert azokra nézve felelősséget vállal a szülőkkel szemben.

— **Elfogtak egy szökött rabot.** A vulkáni esztendőszeg elfogta Tomusza György betörőt, akit a dévai törvényszék nemrég négy évi börtönnre ítelt és aki büntetésének kitöltése elől megszökött a gyulafehérvári fogházból. A betörőnél elfogatásakor sok arany ékszer találtak, melyeknek értéket 10 ezer koronára becsülik. Tomusza azt vallotta, hogy egy társával betörést követett el és onnan származnak az ékszerek. Vajjon nem-e betörő társa Szabó Istvánnak, az enyedi ékszerület betörőjének.

— **A zsaroló.** Stangerson tanár leánya ellen ismeretlen tettes egy épen olyan vakmerő, mint rejtélyes gyilkos merényletet követett el. Az áldozatnak keze ügyében, szerencsére revolver volt, melyel támadóját

MŰTRÁGYÁT (16% kálimsuperphosphat)

állandóan aktáron tart **WINKLER JÁNOS, Nagyenyeden**

141/2—1912. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-oz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tordai kir. törvényszék 1912. évi 5131. P. számú végzése következtében dr. Jakab Sándor ügyvéd által képviselt Benedek Farkas javára 901 K. 32 f. s. jár. erejéig 1912. évi szeptember hó 30-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2900 kor. becsült következő ingóságok, u. m. egy kazal buza, 2 drb. ló, egy szekér és egy malomház nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a felvízei kir. járásbíró 1912-ik évi V. 114/2. számú végzése folytán 901 kor. 32 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. június hó 20. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségei erejéig, Marosveresmart községben alperesek lakásán leendő megtartására 1913. évi április hó 18-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-oz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becséron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-oz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Felvízezen, 1913. évi márczus hó 27. napján.

Donovák Antal,
kir. bír. kiküldött.

101 1—1

239—1913. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A balázsfalvi kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Vlád Janos végrehajtónak Székely Mihály boár végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. és jár. iranti végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 120 kor. tőke, ennek 1909. évi június hó 19-től járó 5% kamatai, 185 kor. 22 fill. eddigi valamint a jelenleg 18 kor. 30 fill. megállapított, egy a még felmerülő költségek felhajtása végett Székely Mihály boár végrehajtást szenvedőnek a bolgárországi 58. sz. tjkvben A + 1. sorsz. a. 179. hrsz. a. 180. hrsz. a. faházsa belsőisége a 340 kor., a 2. sorsz. a. 431. hrsz. a. réjtjére 7 kor., a 3. sorsz. a. 1256. hrsz. a. szántójára 288 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte azzal, hogy ezen ingatlanok az árverésen a kikiáltási ár felén illetve kétharmadán alul nem fognak eladni, és hogy a kikiáltási árnál magasabb ígérte tette a ha többet ígérni sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint a megállapított bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. — Ki ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérte figyelmen kívül marad és az árverésen, melyet haladéktalanul folytatni kell, több részt nem vehet.

Az árverés megtartására határnapul az 1913. évi április 23. d. e. 10 óra Bolgárország közszékházához tüzetik ki.

Kötelesek árverezni szándékozók a kir. kinstár kivételével az ingatlanok a kikiáltási árának 10%-át bánatpénzzel a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben az árverés napjától számítandó 30 és 60 nap alatt 5% kamataival együtt megfizetni.

Az árverés feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi. hatóság és Bolgárország közszékházánál, megtekinthetők.

Balázsfalva, 1913. évi január hó 27-én.

Bauer Zsigmond, s. k.
kir. jb. jzö.

A kiadvány hitelül:

Gidófalvy Pál,
kir. telekkönyvezető.

102 1—1

7481—1912. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy dr. Metes Péter ügyvéd által képviselt Teksa Zsuzsanna felgyógyi lakos végrehajtónak Teksa Todor Iul György havasgyógyi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 260 kor. tőke, ennek 1912. évi január hó 1. s. napjától járó 5% kamata, eddig összesen megállapított 53 kor. per- és végrehajtási költség, valamint ezen árverési kérésért ezuttal megállapított 22 kor. és a még

felmerülő költségek, kielégítése végett az 1881. LX. t.-oz 144. § alapján és a 146. § értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő havasgyógyi 34. sz. tjkvben A + 2—10. rz. a. foglalt ingatlanból B. 3a. Teksa Tivadar a György: megillető 1/4-ed rész jutalékára, még pedig a 2. rz. 181., 182. hrsz. alatti 129 kor., 3. rz. 195. hrsz. alatti 110 kor., a 4. rz. 311., 316. l. hrsz. alatti 120 kor., az 5. rz. 366., 375., 411. hrsz. alatti 213 kor., a 6. rz. 433. hrsz. alatti 46. kor., a 7. rz. 453. hrsz. alatti 48 kor., a 8. rz. 466. hrsz. alatti 57 kor., a 9. rz. 490/1. hrsz. alatti 17 kor., és a 10. rz. 492. hrsz. alatti 5 kor., a 258. sz. tjkvben A + 1. rz. 156., 161., 205., 206., 208—211., 230. hrsz. a. foglalt ingatlanból B. 3a. fentnevezettet megillető 1/4-ed rész jutalékára 845 kor., összesen 1692 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1913. április hó 21-ik napjának délelőtt 10 órájkor Havasgyógy község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetésben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak

2. Az árverezni szándékozók az 1908. évi XLI. t.-oz. 21. §-ában említettek kivételével tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-oz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. LX. t.-oz. 170. §-a értelmében a bíróságnál bírói letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-oz. 25. §-a értelmében fog folytattni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1912. évi november hó 19-án

Dr. Bottlik István,
kir. bír.

A kiadvány hitelül:

Kaba Janos tkkvezető.

99 1—1

8133—1912. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Lőb Jónás nagyenyedi lakos végrehajtónak Popa Gerászim és neje Gróza Veronika nagyenyedi lakosok végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 220 kor. 20 fill. tőke, ennek 1912. évi január hó 1-ső napjától járó 5% kamata, eddig összesen megállapított 57 kor. 50 fill. per- és végrehajtási költség, valamint ezen árverési kérésért ezuttal megállapított 20 kor. és a még felmerülő költségek valamint esatlakozottak kimondott Nagyenyedi kisegítő Takarékpénztárának 800 kor. tőke és jár. iranti követelésének kielégítése végett az 1881. LXI. t.-oz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő nagyenyedi 666. sz. tjkvbeni ingatlanokból B. 5—6a. Popa Gerászim és neje Gróza Veronikát megillető 1/2-ed rész jutalékára 1651 kor. és az 1177. sz. tjkvben A + 1. rdz. 2185. hrsz. a. foglalt Popa Gerászim tulajdonánál fölvetett ingatlanra 408 kor., összesen 2059 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1913. év április hó 26-ik napján délelőtt 10 órákor az alulírt tkvi. hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetésben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók az 1908. évi XLI. t.-oz. 21. §-ában említettek kivételével tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42. §. ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-oz. 170 §-a értelmében a bíróságnál bírói letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, — mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-oz. 25. §-a értelmében fog folytattni.

A kir. járásbíró mint tkvi. hatóság
Nagyenyeden, 1912. december 19-én.

Dr. Bottlik István,
kir. bír.

A kiadvány hitelül:

Kaba Janos,
telekkönyvezető.

87 1—1

549—1913. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A nagyenyedi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szász Pal ügyvéd által képviselt Togyeruez Manólla királypataki lakos végrehajtónak jelenleg ismeretlen helyen tartozkodó dr. Elekes Károly ügyvéd által ügygondnokolt Pakurár Mihálla volt királypataki lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 20 kor. tőke, ennek 1909. évi április hó 24. napjától járó 5% kamata, eddig összesen megállapított 13 korona per- és végrehajtási költség, valamint ezen árverési kérésért ezuttal megállapított 14 kor. és a még felmerülő költségek, kielégítése végett az 1881. LX. t.-oz. 144. §-a alapján és 146. § értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő a boroskrakkói 2327. sz. tjkvben A + 4—10. rz. a. foglalt Pakurár Mihálla tulajdonánál fölvetett ingatlanra, a C. 3a. Pakurár Szimon javára bekebelezett kikötmény és haszonélvezeti jog fentartásával, még pedig a 4. rz. 4617., 4518. hrsz. 326 kor., az 5. rz. 4757. hrz. 112 kor., a 6. rz. 4825. hrsz. 48 kor., a 7. rz. 5874. hrsz. 39 kor., a 8. rz. 4849. hrsz. 76 kor., a 9. rz. 5299. hrsz. 111 kor., és a 10. rz. 5869. hrsz. 39 kor. összesen 751 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

Az árverés megtartására határnapul 1913. évi május 31-ik napjának délelőtt 10 órája Boroskrakkó község-házához kitzetik.

1. Ezen az árverésen a hirdetésben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár %-ánál alacsonyabb árban el nem adatik és a vevő a bánatpénzt a vhn. 25. §-ában említett esetben kiegészíteni köteles.

2. Árverezni szándékozók az 1908. évi XLI. t.-oz. 21. §-ában említettek kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-oz. 42. §. szerinti óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a 140. §-a értelmében a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő tartozik a vételárát 3 egyenlő részletben 15. 30 és 45 nap alatt minden egyes árverési részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt szabályszerű kervény mellett a helyi kir. adóhivatal mint bírósági letéthivatalnál befizetni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Nagyenyed, 1913. évi január hó 27-én.

Dr. Bottlik István,
kir. járásbíró.

A kiadvány hitelül:

Kaba Janos,
kir. tkkvezető.

96 1—1

Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság“

nagyenyedi ügynöksége ez uton értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a biztosítás összes ágaira (élet tűz, jég és betörés) vonatkozó díjfizetések **Földes Ede** ur könyvkereskedésében cszközlelndők. Ugyanott a biztosításokra vonatkozó összes felvilágosítás okmegtudhatók.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság
nagyenyedi ügynöksége.

Egy kettőszáz holdas birtok

uri lakással, parkkal, megvételre keres-
tetik. — Közvetítők kizárva.

Czím megtudható a kiadóhivatalban.
76 6-6

Elismert legjobb gyártmányok

Lingner György
nagyenyedi szövőgyárából

előírt gyári árakon kaphatók:

a gyári raktárban Szentkirály-utca 106. sz.,
Ifj. Mólász János és Társánál Főtér
és a *Fogyasztási szövetkezetben*

Elsőrangú szabás és munka!

Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel be-
cses figyelmét a városi és vidéki
uri közönségnek felhívni, hogy
a tavaszi idényre a legújabb és
legfinomabb bel- és külföldi szö-
vetek megérkeztek.

Elvállalok a legújabb divat sze-
rint legkényesebb igényeknek
megfelelő felső kabátokat, szalon-
öltönyöket, angol, sacó és skót
öltönyöket.

Angol öltönyöket már 60 kor.
feljebb is, kedvező fizetési felté-
telek mellett is.

Dus választék tavaszi és nyári
angol, francia és hazai szövetek-
ben, melyekből állandó nagy rak-
tárt tartok.

N. é. uri közönség nagybecsű
pártfogását kérve,

vagyok alávetés szolgája

GERŐ L., uri szabó.

72 6-30 Nagyenyed, Főtér.

Gyászruhákat 24 óra alatt készítek!

Köhögés

Aki

szereti egészségét, az igyekszik a
köhögést megszüntetni. 6100 köz-
jegyzőileg hitelesített bizonylat
igazolja a

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a „3 fenyővel”

jóságát.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhögés,
rekdttség, katarus, gégekatarus, el-
nyálkásodás, gúros és hörghurut ellen.
Csomagja 20 és 40 fill. Doboz 80 fill

Kapható:

Inceffy Albert-nél
Tüvisen. 38 9-24

A „Nagyszabeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek
mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő
részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.
Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények
Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

Erdélyi ösfőzet

„Erdélyi ösfőzet”

Erdélyi ösfőzet

Van szerencsém a t. cz. közönség becses
tudomására hozni, hogy márczius 15 től
kezdve egy új sört hozok forgalomba,
mely törv. védett

czím alatt lesz árusítva, az egész külföldi
sörökkel a versenyzést felveheti és a leg-
finomabb izlésnek is megfelel.

Kapható minden vendéglőben és üzletekben, ahol az „Erdélyi ösfőzet” plakát
van kifüggesztve.

Raktár:

Király Bélánál,

Alsóporond-u. 1. sz. alatt.

Kiváló tisztelettel

Habermann Rezső,

sörfőzde-tulajdonos, Nagyszabeni.

NAGYENYED = re forduljon minden érdeklődő
ki sulyt fektet elsőrendű fajtleza anyagra

Alsó-Fehér m. **Gyümölcsfacsemeték**
sótányfák, díszsorsjék, tülevelűek, kerítőövények,
bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok elsőrendű
áru
európai és amerikai alma és gyökerekes vesezők.
(Oktató díszárjegyzék kivezatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskálak és szőlőoltványtelepek.

KOLLARIT- BŐRLEMEZ

KOLLARIT- BŐRLEMEZ

kaucsuk-kompozícióval bevont ruganyos,
viharbiztos és időtálló szagtalan fedél-
lemez. **A jelenkor legjobb tetőfedőlemeze.**

VÉGTELENÜL TARTÓS.

Régi zsindeletetők átfedésére kiválóan
alkalmas. — Sem mázolni, sem mész-
lével bekenni nem kell.

Nagyenyeden kapható:

Schoppelt és Bauer vaskereskedőknél